

v hipno odločnost. Okrenil se je in tih zapustil dvorano...

Ko pa je stopil v vežo, je šinila mimo njega črna senca. Spoznal je po korakih, bil je Peter.

»Peter!« se je zavzel.

Slaboten glas je odmel: »Amerikanca ni...«

»Česa iščeš tu?«

Molk.

»Kako! — Odhajaš?«

Prijel je fanta za roko.

»Peter, kaj se je zgodilo s teboj?«

»Ne povejte, prosim Vas, ne povejte gospodarju, da ste me videli. Da, odhajam...«

»Kam, zakaj...«, se je Luka čudil, »tebi ni treba zapuščati doma, ti nisi pretrgal vezi...«

»Sem, sem, v srcu sem jih pretrgal. — Luka, pustite me, da grem!«

»Kaj se je zgodilo?!«

»Amerikanca ni... Toda v mestu jih je mnogo še...«

»Peter, ti prekrivaš...«

»Kaj Vam mar...«

Sunkovito se mu je izvil in vtonil v temo...

Kakor mračen sen bolnika, je pomislil Luka, kakor blazna igra.

Ko je dospel v svojo sobo je začel hlastno pospravljati. Stopil je k oknu. Bila je oblačna noč. Pretreslo ga je: »Kam zabrodi Peter... ali ga ne pogoltne ta zevajoča tema...?«

In še je pomislil: »Oni ostanejo tu, večno isti, jokajoči, v vedni borbi med sabo, v vednem pričakovanju nečesa, česar sami ne poznajo in vendar prostovoljni jetniki te črne hiše... Bog se jih usmili...«

* * *

Čez deset dni po teh dogodkih je knjigovez za vedno ostavil kraj, ki mu je bil desetletja varen dom. Poprodal je vse svoje, uredil prihranke in odromal. Ni se vprašal kam, samo vedel je, da mora daleč, daleč, kamor ga kliče solnce... iskat krajev, kjer so ljudje bratje in sestre zvezdam in solncu in drevesom in goram... da bo zaživel med njimi ves njihov, da bo potrjena njegova beseda, da se navzame moči in povrne kedaj bogat, bogat v svetlobi, ki je nobena tema ne premaga.

Le še kot iz davnine je slišal strahotno roganje: »...saj vidite, da je norec... kaj nas boš ti pogostil, berač...«

14.

Stoji visoka hiša, ob bregu kalne reke, na koncu predmestja. Gleda v pokrajino solnea, kakor da išče nezvestega romarja, ki se je odtrgal od nje... gleda na zapad, v šumno mesto, kakor da išče čevljarčka ubeznika, ki so ga zvale zvodniške ulice. A vsi drugi so zvesti: padli odličniki, nekdanji ravnatelji, generali, svetniki, delavci, obrtniki, študenti...

Na dvorišču se otroci igrajo posebno igro: Amerikanec, Peter in Luka. Vselej se prepirajo, kdo bi glumil Amerikanca, ki je najimenitnejša oseba. Tudi Peter jim je zrastel v junaka, ki se je šel bojevat, da postane kralj... Samo z Luko ne vedo prav, kako bi. Predstavljajo ga kot bebca, ki hodi po svetu in prosi miloščine...

Kakor grad v pravljici: prebujajo se večer za večerom, za uro, za dve, zagrenjenost jih duši, brezupnost jih oživlja v jezo in srd...

Ne daleč pa preži nanje v tihi dolinici pokopališče...

LEGENDA.

IVAN PREGELJ.

Lady Godiva, nikar se ne boj,
angel Gabrijel jaše s teboj,
v lilij vonj se ob tebi je zlil,
vso te vase kot v plašč je skrnil!

Solnce v poldnevu, vse mesto mrtvó,
okna in dveri zaprte skrbnó.
Bridkó le kopito brni ob tlak,
sladkó le na trgu šumi vodnjak.
Lady Godiva, ne boj se, ne boj,
angel Gabrijel jaše s teboj!

Lady Godiva, kam konja ravnaš?
Lady Godiva, zakaj trepetáš?
Lady Godiva, ni človeških oči,
da bi iz skritega stregle sli...

Lady Godiva, ne boj se, ne boj,
angel Gabrijel jaše s teboj,
Lady Godiva, zdaj bliska mu meč...
Eden je videl... in nikdar nič več...